

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ Μ.Ε.

ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Γραφίδα

Σχολικό έτος

2022-2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Χαιρετισμός πρώτου τεύχους.....</i>	<i>3</i>
<i>Παρουσίαση παιδιών.....</i>	<i>5</i>
<i>Τόπος και άνθρωποι.....</i>	<i>7</i>
<i>Λογοτεχνικές ανησυχίες.....</i>	<i>23</i>
<i>Δράσεις/ δραστηριότητες.....</i>	<i>28</i>

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Αγαπητοί αναγνώστες/ αγαπητές αναγνώστριες, σας χαιρετούμε και σας καλωσορίζουμε στις σελίδες του ανά χείρας πρώτου τεύχους του μαθητικού περιοδικού ΓΡΑΦΙΔΑ. Η ύπαρξη αυτού του πονήματος οφείλεται σε τρεις παράγοντες. Πρώτον, στην καλή διάθεση και την όρεξη των ίδιων των νέων αρθρογράφων, οι οποίοι συμφώνησαν να αναδείξουν το όποιο ταλέντο τους στη συγγραφή παράλληλα με την περιέργεια για εξερεύνηση γνωστών και λιγότερο γνωστών πτυχών του νησιού στο οποίο διαμένουν, την ιστορική Σαλαμίνα. Δεύτερον, στη θετικότητα των ιδιοκτητών του φροντιστηριακού οργανισμού ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, στους κόλπους του οποίου οι συμμετέχοντες στο περιοδικό βοηθιούνται στην καθημερινή τους πάλη με τις σχολικές υποχρεώσεις, οι οποίοι αγκάλιασαν το εγχείρημα και πρόσφεραν αφειδώλευτα τη βοήθειά τους για οποιονδήποτε σκοπό και προς πάσα κατεύθυνση. Τρίτον, στην πρωτοβουλία δύο νέων καθηγητών, η αγάπη των οποίων για τα γράμματα, τη σκέψη και τη διδασκαλία τους οδήγησε στη γέννηση αυτής της ιδέας. Το μεράκι, η αυταπάρνηση και η αισιοδοξία αποτελούν πάντοτε αρωγούς στην απόπειρα ανάδειξης του πνεύματος, ιδίως όταν αυτοί οι οποίοι το προσπαθούν είναι νεαροί, μα γεμάτοι από ζωή και φαντασία.

Κεντρικό θέμα του παρόντος τεύχους είναι η Σαλαμίνα, από την προϊστορική εποχή μέχρι τους νεώτερους χρόνους. Οι μικροί ερευνητές αφορμώμενοι από κτήρια, αρχαιολογικούς χώρους και σημαντικούς ανθρώπους οι οποίοι διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό, πολλές φορές, ρόλο στην ιστορία του τόπου αλλά και της Ελλάδας, ανέλαβαν να ερευνήσουν και να καταγράψουν γεγονότα και άγνωστες πτυχές του νησιού. Η σημασία του εν λόγω εγχειρήματος έγκειται στο γεγονός πως μαθητές Α' γυμνασίου κλήθηκαν να αναζητήσουν πληροφορίες από συγγενικά πρόσωπα και να καταγράψουν τις μαρτυρίες τους, αλλά και να αντλήσουν πληροφοριακό υλικό από τα βιβλία της Δημοτικής Βιβλιοθήκης. Μέσα από τις παραπάνω εργασίες, έμαθαν να συνθέτουν και να κάνουν σύνοψη σε ένα κείμενο, αλλά και την αξία της ιστορικής πηγής, των μαρτυριών και της έρευνας. Εφόδια, τα οποία θα τους βοηθήσουν στις εργασίες και τα μαθήματα του σχολείου, αλλά και στη ζωή τους. Το αποτέλεσμα αυτό (ο συγκερασμός της προσωπικής μελέτης των παιδιών, με τη γνωριμία αρχαιολογικών ευρημάτων του τόπου στην επίσκεψή τους στο Μουσείο της Σαλαμίνας και την

κατανόηση ενός αυτοτελούς αρχαίου κειμένου), προτείνει και διαμορφώνει ουσιαστικά, το πλαίσιο για την βιωματική διδασκαλία εκμάθησης του μαθήματος της έκθεσης, που διενεργείται για πρώτη φορά σε φροντιστήριο Μέσης Εκπαίδευσης στη Σαλαμίνα. Πρόκειται για ένα μάθημα που ταλανίζει μαθητές όλων των τάξεων και βαθμίδων και είναι ένα από τα πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα για την εισαγωγή των υποψηφίων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Φιλοδοξούμε λοιπόν, το πρώτο τεύχος να έχει μια καλή ανταπόκριση και να χτιστούν και άλλα, πολλά και διάφορα σκαλοπάτια, τα οποία θα δημιουργούν βήμα βήμα τη σκάλα της γνώσης, η οποία με συμπαραστάτη και σημαντικό συστατικό για την επιτυχία, την αγχίνια, θα οδηγούν κάθε φορά στη χαρά της ανακάλυψης.

Καλές αναγνώσεις λοιπόν!

1/09/ 2023

*Οι επιμελητές του τεύχους,
Σοφρά Σεμίραμς
Χατζηλαμπρινός Γρηγόρης*

Παρουσίαση των μαθητών της Α' γυμνασίου

(με αλφαβητική σειρά)

Δημήτρης Βιλλιώτης

Με λένε Δημήτρη Βιλλιώτη, μένω στη Σαλαμίνα και είμαι 13 χρονών. Μου αρέσει πολύ η ιστορία. Ξεκίνησα από πολύ μικρός να διαβάζω εγκυκλοπαίδειες στον ελεύθερό μου χρόνο. Επίσης, οι γιαγιάδες μου μου αναφέρουν συχνά για την ιστορία και τη λαογραφία της Σαλαμίνας, όπως και πιο γενικά πράγματα της παγκόσμιας ιστορίας. Το αγαπημένο μου μάθημα στο σχολείο είναι η ιστορία και οι φυσικές επιστήμες. Η αγαπημένη περίοδος της ιστορίας που μου αρέσει είναι η Ελληνική Επανάσταση. Έτσι, αποφάσισα να ασχοληθώ με τον ήρωα της Ελληνικής Επανάστασης, Γεώργιο Καραϊσκάκη, ο οποίος είχε αγαπήσει πολύ τη Σαλαμίνα. Στο κείμενό μου θα διαβάσετε για την ζωή και το έργο του στη Σαλαμίνα.

Ευθυμία (Εφη) Γεωργιάδη

Ονομάζομαι Ευθυμία (Εφη) Γεωργιάδη και είμαι 13 ετών. Πηγαίνω στην Α' γυμνασίου και μαθαίνω Αγγλικά και Γαλλικά. Επίσης, ασχολούμαι με το «ταεκβοντό» και στον ελεύθερό μου χρόνο μου αρέσει να ακούω μουσική. Επιπρόσθετα, είμαι μέλος μιας θεατρικής ομάδας που ανεβάζουμε συνήθως έργα του Ευριπίδη, εξού και το θέμα της εργασίας μου. Θεωρώ πως ο Ευριπίδης έγραψε πολλά και ενδιαφέροντα έργα και προσέφερε αρκετά στους Έλληνες.

Αθηνά Δουμένη

Με λένε Αθηνά και είμαι μαθήτρια της Α' γυμνασίου. Μου αρέσουν τα φιλολογικά μαθήματα και κυρίως τα Αρχαία. Εκτός από τα μαθήματα του σχολείου, τον ελεύθερό μου χρόνο ασχολούμαι με τον αθλητισμό και πηγαίνω σε αγώνες κωπηλασίας στους οποίους έχω διακριθεί. Για αυτό τον λόγο επέλεξα να ασχοληθώ με τα παιχνίδια που υπήρχαν την εποχή του παππού μου και της γιαγιάς μου.

Ζένια Πούτου

Ονομάζομαι Ζένια Πούτου και είμαι μαθήτρια της Α' γυμνασίου. Στον ελεύθερό μου χρόνο αθλούμαι και παίζω βόλεϊ στην ομάδα του Τελαμώνα. Μου αρέσουν περισσότερο τα φιλολογικά μαθήματα, για αυτόν τον λόγο επέλεξα να

συμμετέχω στην συγγραφική ομάδα του περιοδικού με το θέμα «Το μοναστήρι της Παναγίας Φανερωμένης και η συμβολή του στην ιστορία του νησιού».

Θεοδώρα (Ντορίτα) Φραγκουλάκη

Γεια σας! Ονομάζομαι Θεοδώρα (Ντορίτα). Είμαι 13 χρονών, μου αρέσει το βόλεϊ και το κολύμπι. Στον ελεύθερό μου χρόνο μου αρέσει να διαβάζω λογοτεχνικά βιβλία και να παίζω με τον σκύλο μου. Τα καλοκαίρια πηγαίνω σχεδόν κάθε μέρα για ποδήλατο στη γειτονιά με τους φίλους μου. Τα αγαπημένα μου μαθήματα στο σχολείο είναι η λογοτεχνία, η πληροφορική και τα μαθηματικά. Ασχολήθηκα με αυτό το θέμα («Η ζωή και το έργο του Παπασίδερη») επειδή θαυμάζω τον καλλιτέχνη, αλλά περισσότερο εξαιτίας της αγάπης του παππού μου για εκείνον.

Ματθαίος Χατζηκώστας

Με λένε Ματθαίο Χατζηκώστας, είμαι 13 ετών και πηγαίνω στην πρώτη τάξη του γυμνασίου. Στον ελεύθερο χρόνο μου παίζω «playstation», βγαίνω με τους φίλους μου και διαβάζω ή βλέπω βίντεο για ιστορικά γεγονότα. Το αγαπημένο μου μάθημα είναι η ιστορία και για αυτό επέλεξα να γράψω αυτό το κείμενο («Η ναυμαχία της Σαλαμίνας»). Πολλά από αυτά που σας έγραψα τα θυμάμαι μέσα από τα ιστορικά βιβλία που διαβάζω. Ελπίζω να σας αρέσει το κείμενο και γενικά όλο το περιοδικό.

Η Ναυμαχία της Σαλαμίνας

γράφει ο *Ματθαίος Χατζηκώστας*

«Παιδιά των Ελλήνων, προχωράτε, απελευθερώστε την πατρίδα, απελευθερώστε τα παιδιά, τις γυναίκες, των θεών των πατρικών τους ιερούς τόπους, τους προγονικούς τάφους. Τώρα, πάνω από όλα, ο αγώνας.»

[Αισχύλου Πέρσαι, στίχοι 401-405,

μετάφραση: Γρηγόρης Χατζηλαμπρινός]

Είκοσι δύο Σεπτεμβρίου του 480 π.Χ. Μετά την προδοσία του Εφιάλτη και την ήττα του Λεωνίδα στις Θερμοπύλες ο περσικός στρατός προχώρησε προς την Αθήνα, όχι με το πεζικό, αλλά με το στόλο του. Οι δύο αρχηγοί των μεγαλύτερων δυνάμεων, ο Θεμιστοκλής και οι Πελοποννήσιοι, είχαν μια διαμάχη για το πού θα γίνει η ναυμαχία. Οι Πελοποννήσιοι ήθελαν να συμβεί στον Ισθμό, γιατί εκεί ήταν οι Πελοποννήσιοι στρατιώτες, αλλά ο Θεμιστοκλής θέλησε να πραγματοποιηθεί στο νησί της Σαλαμίνας, στο πιο στενό της σημείο, γιατί οι Πέρσες είχαν μεγάλα πλοία και οι Αθηναίοι μικρά. Επομένως, οι πρώτοι δεν θα μπορούσαν να κάνουν πολλές κινήσεις. Για αυτόν το λόγο οι Έλληνες χωρίστηκαν σε δυο ομάδες. Η πρώτη ομάδα βρισκόταν στον Ισθμό και η δεύτερη ομάδα βρισκόταν στο στενό της Σαλαμίνας, περιμένοντας τον εχθρό.

Εν τω μεταξύ ο Ξέρξης είχε στήσει το θρόνο του στο βουνό Αιγάλεω, για να παρακολουθήσει τη ναυμαχία. Οι Πέρσες συγκεντρώθηκαν στη Σαλαμίνα, όπου βρισκόταν και ο ελληνικός στρατός, ο οποίος, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, αποτελούνταν από 378 τριήρεις, στον κόλπο μεταξύ του ακρωτηρίου Κυνόσουρα και της αρχαίας πόλης Σαλαμίνα. Ο περσικός στόλος που περιλάμβανε, κατά τον Αισχύλο, 1207 πλοία, ήταν αγκυροβολημένος στο Φάληρο. Η ποικιλομορφία του στρατού έκανε τον Ηρόδοτο να γράψει: τι γαρ ουκ ηγαγε εκ της Ασιης εθνος επι την Ελλαδα Ξερξης: (= Ποιο έθνος της Ασίας έμεινε που ο Ξέρξης να μην το οδήγησε εναντίον της Ελλάδας;)

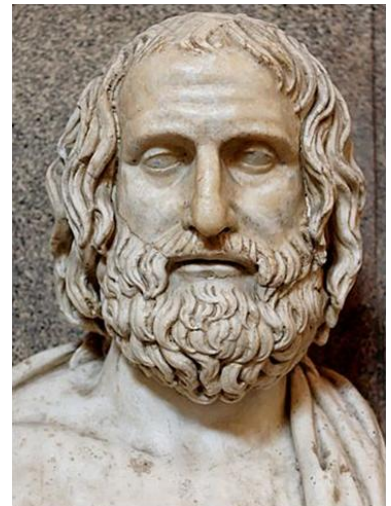
Ευριπίδης (480-406 π.Χ.)

γράφει η Έφη Γεωργιάδη

Βιογραφικά Στοιχεία

Ο Ευριπίδης, γιος του Μνήσαρχου, γεννήθηκε στη Σαλαμίνα, αλλά καταγόταν από τη Φλύα (Χαλάνδρι). Η αγάπη της θάλασσας σφράγισε καθοριστικά το έργο του. Επιδόθηκε στον αθλητισμό και τη μουσική και ασχολήθηκε με τη ζωγραφική και τη φιλοσοφία. Έζησε σε μια εποχή που τη σημάδεψαν ο Πελοποννησιακός πόλεμος, το έργο των σοφιστών και γενικότερα οι νέες ιδέες και οι καινούριοι προβληματισμοί, που ενυπάρχουν στο έργο του και αντικατοπτρίζουν τις πνευματικές έριδες. Ανοιχτός στην επίδραση της πνευματικής Αθήνας, διατήρησε ωστόσο την ανεξαρτησία του πνεύματός του, διατυπώνοντας συχνά επικρίσεις. Η λογοτεχνική του σταδιοδρομία ήταν έντονη. Η νέα τέχνη του προκάλεσε μεγάλο θόρυβο και δεν έτυχε της επιδοκμασίας του κοινού. Έτσι, σε όλη του τη ζωή, ενώ συμμετείχε στους δραματικούς αγώνες για πενήντα περίπου χρόνια, μόνο τέσσερις φορές ανακηρύχθηκε πρώτος. Η πρώτη του παράσταση, με την οποία κέρδισε το τρίτο βραβείο, πραγματοποιείται το 455 π.Χ., τρία χρόνια μετά την παράσταση της Όρέστειας του Αισχύλου.

Όσον αφορά στον χαρακτήρα του ήταν τύπος αντικοινωνικός -είχε λίγους φίλους-, εσωστρεφής, μελαγχολικός και δυσπρόσιτος, απείχε παντελώς από τα πολιτικά και κοινωνικά δρώμενα της εποχής του, συμμετέχοντας ενεργά μόνο στην πνευματική κίνηση του διαφωτισμού και διαμορφώνοντας στενές σχέσεις με τους σοφιστές (ειδικότερα τον Πρωταγόρα), τον Αναξαγόρα, τον Σωκράτη κ.ά.

*Τους πόνους γαρ αγαθοί τολμῶσι,
δειλοί δ' εἰσὶν οὐδέν οὐδαμού.*

(Τους αγώνες τολμούν οι
ανδρείοι ενώ οι δειλοί δεν είναι
τίποτα και πουθενά.)

Στη Μακεδονία ο ποιητής - μετά ολιγόχρονη παραμονή στη Μαγνησία όπου τιμήθηκε τα μέγιστα μέχρι προξενίας και ατέλειας - έγινε δέκτης επίσης μεγάλων τιμών από τον ίδιο τον βασιλιά. Έγραψε το δράμα με τον τίτλο Αρχέλαος στο οποίο εγκωμιάζε τον βασιλιά καθώς και το έργο Βάκχαι που όμως δεν αξιώθηκε να το παρουσιάσει λόγω του πρόωρου θανάτου του. Σύμφωνα με την επικρατέστερη θεωρία υπέκυψε στα τραύματα που του προκάλεσαν άγρια σκυλιά στην Αρέθουσα όπου και τελικά ετάφη με βασιλικές τιμές. Ο Αρχέλαος πένθησε και του ανήγειρε μεγαλοπρεπή τάφο που αργότερα έγινε τόπος προσκυνήματος των θαυμαστών του.

Καινοτομίες και έργα του Ευριπίδη

Ο Ευριπίδης υπήρξε μία προσωπικότητα που προκαλούσε μεγάλο ενδιαφέρον, τόσο στους ανθρώπους της εποχής του, όσο και στις επόμενες γενιές, όπως διαφαίνεται από το πλήθος των πηγών που ασχολούνται με το έργο του. Στα έργα του ο Ευριπίδης παρουσιάζεται σαν ένας φιλόσοφος, όταν π.χ. καυτηριάζει τις κοινωνικές προλήψεις, όταν μεταθέτει την ευγένεια στον λαό, και όταν δίνει στους δούλους αισθήματα ελεύθερου ανθρώπου. Ποιητής και στοχαστής, ο Ευριπίδης εξέτασε θρησκευτικά, ηθικά, κοινωνικά και βιοτικά ζητήματα, και πάσχισε να μεταδώσει τους φιλοσοφικούς του στοχασμούς στο αθηναϊκό κοινό. Τον είχαν αποκαλέσει σκηνικό φιλόσοφο, αφού τις ιδέες του τις παρουσίαζε στα δραματικά του έργα. Η συναναστροφή του Ευριπίδη με σοφούς άνδρες της εποχής του άσκησε αναμφισβήτητη επίδραση στον ίδιο, υποβοηθώντας σημαντικά την ανάπτυξη της πολυδιάστατης διάνοιάς του. Η παράδοση τον περιγράφει ως άνθρωπο εσωστρεφή, μελαγχολικό, σκυθρωπό και δυσπρόσιτο. Από τα 90 περίπου έργα του Ευριπίδη έχουν διασωθεί 19, ενώ από τα έργα του Αισχύλου διασώθηκαν 7, καθώς και από του Σοφοκλή 7. Αυτό ίσως είναι ενδεικτικό του γεγονότος ότι, σύμφωνα με τις πηγές, οι επόμενες γενιές είχαν εκτιμήσει πολύ το έργο του Ευριπίδη. Όπως ο Αισχύλος και ο Σοφοκλής, και ο Ευριπίδης εισήγαγε καινοτομίες στα έργα του. Χαρακτηριστικός είναι ο Πρόλογος στις τραγωδίες του σε μορφή μονολόγου, ο οποίος χρησίμευε για να κατατοπίσει τους θεατές στην προϊστορία του μύθου, και να δείξει τις επεμβάσεις του ίδιου στην εξέλιξή του. Τα έργα του έχουν πολύ ρεαλισμό, γεγονός που ο Σοφοκλής το διατύπωσε με την εύστοχη παρατήρηση πως ο Ευριπίδης παρουσίαζε τους ανθρώπους όπως είναι. Ο Ευριπίδης μείωσε ακόμα περισσότερο την έκταση των χορικών τραγουδιών, καθώς το περιεχόμενό τους μόνο έμμεσα συνδεόταν με την υπόθεση της τραγωδίας. Μία βασική καινοτομία του Ευριπίδη ήταν η χρησιμοποίηση

του από μηχανής θεού, ο οποίος εμφανιζόταν από ψηλά για να δώσει τη λύση σε κρίσιμα σημεία της τραγωδίας. Ο από μηχανής θεός τερμάτιζε απότομα κι απροσδόκητα την πλοκή των γεγονότων, και άφηνε να εννοηθεί το μέλλον των ηρώων της τραγωδίας. Έτσι, ικανοποιώντας και την κοινή απαίτηση, παρέδιδε κατά το τέλος της τραγωδίας τη μοίρα των θνητών στη βουλή και στα χέρια των θεών.

Από τα έργα του σώθηκαν οι ακόλουθες τραγωδίες και ένα σατυρικό του δράμα:

Άλκηστις (438), Μήδεια (431), Ηρακλείδες (ίσως το 430), Ιππόλυτος (428), Εκάβη (ίσως 426), Ανδρομάχη (ίσως 425, και όχι στην Αθήνα), Ικέτιδες (ίσως 424), Ηλέκτρα (ίσως 417), Ηρακλής (ίσως 416), Τρωάδες (415), Ίων (ίσως 414), Ιφιγένεια η εν Ταύροις (ίσως 413), Ελένη (412), Φοίνισσαι (μεταξύ 411 και 408), Ορέστης (408), Ιφιγένεια η εν Αυλίδι, Βάκχαι (μετά το 406 και μέχρι το 400), Κύκλωψ (;)

Ευριπίδης και Σαλαμίνα

Όπως αναφέρεται σε τέσσερα κείμενα αρχαίων συγγραφέων, ο Ευριπίδης προτιμούσε να αποσύρεται από τον όχλο και να καταφεύγει στην Σαλαμίνα για να συγγράψει τα έργα του. Το σπήλαιο στα Περιστέρια αποτελούσε το καταφύγιο του. Το σπήλαιο περιγραφόταν με απόλυτη ακρίβεια σε έργο του Σάτυρου, Έλληνα συγγραφέα της Άνω Αιγύπτου και ταιριάζουν απόλυτα με το σημερινό σπήλαιο στα Περιστέρια. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του το σπήλαιο βρισκόταν μέσα ή πολύ κοντά στο πατρικό του κτήμα και ο Ευριπίδης το γνώριζε από παιδί.

Η θέση του σπηλαίου προσφέρει μαγευτική θέα στον Σαρωνικό και αποτελεί ιδανικό σημείο απομόνωσης και ηρεμίας. Παρουσιάζεται ως θεόδητος εξώστης μεταξύ ουρανού και θάλασσας προσφέροντας ατελείωτη έμπνευση στον ποιητή. Στον «Ιππόλυτο» ο Ευριπίδης αναφέρει εικόνες από τον χώρο του σπηλαίου και της ευρύτερης περιοχής. Τα πολυάριθμα ευρήματα εντός και εκτός του σπηλαίου αποδείκνυαν την ιερότητα του χώρου και την παρουσία του Ευριπίδη εκεί. Σημαντικότερο εύρημα αποτελεί το πολυτελές σκύφος με τις ανάγλυφες Διονυσιακές σκηνές. Η παρουσία του σκύφου στον συγκεκριμένο χώρο δεν είναι τυχαία αφού το αγγείο αυτό έχε αναθηματικό χαρακτήρα και είναι αφιερωμένο στον Θεό Διόνυσο, τον οποίο ο Ευριπίδης λάτρευε. Πολλά από τα ευρήματα φυλάσσονται σήμερα στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Σαλαμίνας. Στο νότιο τμήμα της Σαλαμίνας, στην περιοχή όπου είναι χτισμένος ο παραλιακός οικισμός Περιστέρια, βρίσκονται δύο σημαντικά αξιοθέατα, που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τον Ευριπίδη: το ιερό του

το σπήλαιο του Ευριπίδη.

Το ιερό του Διονύσου άκμασε κατά τους Ελληνιστικούς Χρόνους, τον 3ο και το 2ο αιώνα π.Χ. Τα ανασκαφικά ευρήματα του καθηγητή Προϊστορικής Αρχαιολογίας Γιάννου Λώλου τεκμηριώνουν το διονυσιακό χαρακτήρα του ιερού και τη λατρεία του Ευριπίδη ταυτόχρονα με εκείνη του Διονύσου. Μετά την καταστροφή του ιερού η συλλατρεία Διονύσου και Ευριπίδη ασκήθηκε εντατικά στο σπήλαιο του Ευριπίδη. Το σπήλαιο του Ευριπίδη, κοντά στο ιερό του Διονύσου, εξερευνήθηκε από τον Γιάννο Λώλο κατά τα έτη 1994-1997. Έχει συνολικά δέκα θαλάμους. Η χρήση του σπηλαιού χρονολογείται τόσο στους Προϊστορικούς όσο και στους Ιστορικούς Χρόνους. Στα ευρήματα συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, θραύσματα αγγείων και λίθινα εργαλεία Νεολιθικής Περιόδου, χάλκινο ξίφος και αγγεία Μυκηναϊκών Χρόνων, αγγεία Κλασικών Χρόνων, νομίσματα και κεραμική της Ρωμαϊκής Περιόδου, νομίσματα και κοσμήματα της Φραγκοκρατίας. Η ανακάλυψη εν μέρει σωζόμενου σκύφου (χρονολογείται στη δεκαετία 430-420 π.Χ.) με το όνομα του Ευριπίδη χαραγμένο στην εξωτερική πλευρά του επιτρέπει την ασφαλή ταύτιση του σπηλαιού με το χώρο-ησυχαστήριο όπου ο μεγάλος ποιητής αποσυρόταν για να γράψει τις τραγωδίες του. Κατά τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική Περίοδο το ησυχαστήριο του Ευριπίδη αναδείχθηκε σε αξιοθέατο και προσκύνημα (λατρευτικό άντρο).

Το σπήλαιο του Ευριπίδη

Ιερό του Διονύσου

Πηγές

- <https://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/Yliko/Suggrafeis/Euripidis.htm>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%80%CE%AF%CE%B4%CE%B7%CF%82>
- https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/library/index.html?author_id=150
- <https://neoskosmos.com/el/2020/08/20/dialogue/opinion/evripidis-485-406-p-ch-o-tritos-apo-tous-treis-megalous-tragikous-poiites1/>

- <https://www.in.gr/2018/08/30/life/diakopes/the-experts-way/salamina-geneteira-tou-eyripidi/>
- Λώλος, Γ., 2009, *Τα ιστορικά σπήλαια της Σαλαμίνας: Ησυχαστήριο και 'Ηρώον' του Ευριπίδη. Φιλολογικές μαρτυρίες και αρχαιολογικές αποδείξεις*. Τευχ. 15, 39-50.

Καραϊσκάκης: η ζωή, η σύνδεσή του με την Σαλαμίνα και τους άλλους αγωνιστές

γράφει ο *Δημήτρης Βιλλιώτης*

Τον Ιούλιο του 1826 ο Γεώργιος Καραϊσκάκης ορίστηκε αντιστράτηγος της Στερεάς και στις 19 του μήνα ξεκίνησε από το Ναύπλιο και ήρθε στη Σαλαμίνα, όπου είχαν μαζευτεί πολλοί άτακτοι πολεμιστές. Μέχρι το 1827 και μετά τη μάχη της Αράχωβας η συσσώρευση προσφύγων, ατάκτων και εθελοντών στο νησί έγινε μεγαλύτερη και η κατάσταση γύρω από τη μονή Φανερωμένης της Σαλαμίνας ήταν απελπιστική. Στη Σαλαμίνα ο Καραϊσκάκης συναντήθηκε με τους οπλαρχηγούς βάσου, Μαυροβουνιώτη και Νικολάου που είχαν κάτω από τις διαταγές τους πολλούς ντόπιους στρατιώτες στη μάχη της Αράχωβας. Στη Σαλαμίνα ήταν οι αγωνιστές Καρνέσης Αργυρός Δεληγιάννης, Διαμαντής Μάθησης, Αναγνώστης Παπανικολάου, Ιωάννης Παπαντωνίου, Δημήτρης Ιωάννου, Δημήτρης Γεωργίου και Γιάννης Σαλαμίνας. Το στρατηγείο του Γεωργίου Καραϊσκάκη βρισκόταν στον Άγιο Δημήτρη στην Κούλουρη, όπου βρίσκεται σήμερα η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου.

Την Παρασκευή στις 22 Απριλίου του 1827 και στις τέσσερις το απόγευμα ο Καραϊσκάκης τραυματίστηκε σε συμπλοκή που έλαβε χώρα στο Φάληρο. Την επόμενη μέρα, στην ονομαστική του εορτή, ξεψύχησε. Όταν πέθανε, το νέο πέρασε πρώτο στα αφτιά των Σαλαμινίων. Η σωρός του Καραϊσκάκη μεταφέρθηκε στο λιμάνι, το πρωί της 23ης Απριλίου του 1827 και έπειτα στη Σαλαμίνα ή το μετέφεραν στην πόλη, για να ετοιμάσουν τα της ταφής. Όταν τον πήγαν στον ναό του Αγίου Δημητρίου, όλοι θρηνούσαν και χαιρέτισαν τον άνθρωπο που όλοι αγάπησαν τόσο πολύ.

Πηγή:

- Σοφρά- Μάθηση Ευγενία, 2021, *Η Σαλαμίνα το 1821*, εκδόσεις αΝΑΤΥΠΟ

Το μοναστήρι της Παναγίας Φανερωμένης και η συμβολή του στην ιστορία του νησιού

γράφει η *Ζένια Πούτου*

Το μοναστήρι της Φανερωμένης βρίσκεται βορειοδυτικά της Σαλαμίνας και σήμερα είναι ταυτισμένο με τον Όσιο Λαυρέντιο. Η ιστορία του μοναστηριού, ωστόσο, ξεκινάει από πολύ παλιά. Στην περιοχή της Μονής υπήρχε αρχαίος ναός της Αθηνάς, για αυτόν τον λόγο είναι πιθανό, ο τωρινός ναός της Παναγίας να έχει πάρει αρχιτεκτονικά μέλη από αυτόν τον αρχαίο ναό ή από έναν πρωιμότερο χριστιανικό του 13^{ου} αιώνα. Αξίζει να πούμε, επίσης, ότι σε πολλά σημεία της Μονής υπάρχουν αρχαίες μαρμάρινες επιγραφές της Σαλαμίνας και της Ελευσίνας, εντοιχισμένες σε αυτήν.

Ακόμα, η κατασκευή της Μονής είναι και αυτή ιδιαίτερη. Η εκκλησία είναι του τύπου της τρίκλιτης βασιλικής μετά τρούλου και πολυτρούλου ή αλλιώς πεντάτρουλου βασιλικής. Αυτό συμβαίνει επειδή στις τέσσερις γωνίες της στέγης υπάρχει ένας πυργοειδής, τετράγωνος θόλος. Σχετικά με τον διάκοσμο του μοναστηριού, γνωρίζουμε ότι ο ναός αγιογραφήθηκε από τον αγιογράφο Γεώργιο Μάρκου και τους μαθητές του, το 1975, και μάλιστα αναγνωρίζονται 3.500 μορφές.

Νότια του ναού υπάρχει το παρεκκλήσι του Αγίου Νικολάου, στο οποίο είναι τοποθετημένη η Αγία Κάρα του Οσίου Λαυρεντίου. Το παρεκκλήσι αυτό αρχικά θεωρήθηκε ότι είχε κατασκευαστεί πριν το 1682. Ωστόσο, η Μονή της Παναγίας της Φανερωμένης, μάλλον πρέπει να κτίστηκε μετά το 1688 (*terminus ante quem*) και πιο συγκεκριμένα το 1704-1707, με το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών να γίνεται στα 1719 (1732 έναρξη αγιογράφησης), σύμφωνα με τα αρχαιολογικά και ιστορικά δεδομένα. Επιπροσθέτως, αξίζει να σημειωθεί ο τάφος του Οσίου Λαυρεντίου, ο οποίος βρίσκεται μπροστά στην ωραία πύλη. Ακόμα, στο προαύλιο της Μονής βρίσκεται και ο τάφος του οπλαρχηγού και Φρουράρχου της Ακροπόλεως, Ιωάννη Γκούρα, που σκοτώθηκε από τις επιθέσεις των Τούρκων.

Όπως αναφέρθηκε, η Μονή της Φανερωμένης συνδέεται με τον Όσιο Λαυρέντιο, ένα υπαρκτό και ιστορικό πρόσωπο. Σύμφωνα με την παράδοση, στο δεύτερο μισό του 17^{ου} αιώνα, ένας ευσεβής χωρικός, γεωργός και κτίστης, ο Λάμπρος Κανέλλος, ο οποίος ζούσε στην πλευρά της Μεγαρίδας, έβλεπε στον ύπνο του την Παναγία. Ο θρύλος λέει, ότι η Παναγία τον οδηγούσε στη Σαλαμίνα για να ανοικοδομήσει τον ερειπωμένο της ναό. Επειδή δεν είχε τρόπο να περάσει απέναντι μέσω της θάλασσας, τον βοήθησε η Παναγία να τη διασχίσει χρησιμοποιώντας το πανωφόρι του ως σχεδία. Αυτός ο άνθρωπος, λοιπόν, έφτασε στη Σαλαμίνα και εκεί βρήκε την εικόνα της, τής έκτισε ναό και έγινε μοναχός. Έτσι, πήρε το όνομα Λαυρέντιος, ο μετέπειτα γνωστός ως ‘Όσιος Λαυρέντιος.

Κατά την Τουρκοκρατία, η Μονή και όλη η Σαλαμίνα, βρισκόταν στη διοίκηση του Καπουδάν Πασά. Μάλιστα, ως φόρο της δεκάτης ήταν η καταβολή κυψελών μελιού. Στη διοίκηση της Μονής βρισκόταν τότε ο Λαυρέντιος, ο οποίος έκανε πολλά καλά για την εκκλησία που διαχειριζόταν. Ένα από αυτά είναι ότι είχε εξασφαλίσει για τον ίδιο και άλλους μοναχούς του την απρόσκοπτη μετακίνησή τους και την προστασία τους, μέσω πλοίων ή μέσα στο νησί από την Τουρκική διοίκηση. Ως αντάλλαγμα, ζητούσαν οι Οθωμανοί πληροφορίες στρατιωτικής σημασίας για την κυκλοφορία του φραγκικού στόλου.

Ο πλούτος της Μονής ήταν πολύ μεγάλος. Το 1718, η Μονή διέθετε στάβλους, 2.000 ελαιόδεντρα, 44 βόδια και αγελάδες, σιτάρι και κριθάρι. Εξαιτίας της καλής της φήμης, όταν εκείνη είχε προβλήματα, πολλοί πιστοί της παρείχαν ακίνητη περιουσία. Επίσης, κάνουν δωρεές και τάματα σε όλον τον 18^ο αιώνα, γεγονός που την αναζωογονεί σε περιόδους κρίσης. Οι δωρεές συνεχίστηκαν και κατά τα χρόνια των διαδόχων του Λαυρεντίου. Το πιο σημαντικό είναι, ωστόσο, ότι οι ηγούμενοι της Μονής αγοράζουν ακίνητη περιουσία από Οθωμανούς. Η γη που αποκτούσαν βρισκόταν στην Ελευσίνα, στην Κούλουρη, στα Μέγαρα, στην Αθήνα κ.α. Επιπλέον, η Μονή διαχειριζόταν και πεύκα, τα οποία χρησίμευαν για καύσιμη ύλη, θέρμανση, πλύσιμο ρούχων, παρασκευή φαγητού κ.ά. Έσοδα της Μονής ήταν και η παράδοση μελιού και ελαιόλαδου.

Κατά την περίοδο της Επανάστασης το τρισέγγονο του Λαυρεντίου, Γρηγόριος Κανέλλος, ιερομόναχος, εντάχθηκε στη Φιλική Εταιρία μαζί με τους Σαλαμίνιους εμπόρους Αντώνη και Φάνη (Αναγνώστη) Βιρβίλη. Ο Γρηγόριος

Κανέλλος έχαιρε εκτίμησης στην οργάνωση και είχε τον σεβασμό των υπολοίπων. Επίσης, φιλικές σχέσεις είχε και με τον Δημήτριο Υψηλάντη, σημαντικό παράγοντα στα επαναστατικά και μετεπαναστατικά χρόνια της Ελλάδας. Ο Γρηγόριος, επίσης, βοηθούσε στον Αγώνα προσφέροντας άχυρα για τα άλογα, ψωμί, στάρι, λάδι, κρασί, γαλακτοκομικά προϊόντα, έδινε γη σε βοσκούς, άλογα για τη μεταφορά λαφύρων, χρήματα κ.ά.

Ως προς τη συμβολή του Μοναστηριού στη γύρω περιοχή, γνωρίζουμε ότι προσέφερε χρήματα για την ανέγερση Δημοτικού Σχολείου στα Μέγαρα. Μάλιστα, η θέση του μοναστηριού βοηθούσε και στον έλεγχο του πορθμείου Μεγαρίδος-Σαλαμίνας κατά την ελληνική επανάσταση. Ακόμα, προς όφελος του Αγώνα, ιδρύει νοσοκομείο και ορφανοτροφείο (το 1826 ιδρύεται νοσοκομείο στο Αμπελάκι). Συνεπώς, όλες αυτές οι σπατάλες έκαναν τη Μονή να χάσει πολλά χρήματα, οι μοναχοί άρχισαν να κρύβονται και θα καταφύγουν τελικά στην Αίγινα. Μετά τον θάνατο του Καραϊσκάκη (4 Μαΐου 1827), εγκαταλείπεται προσωρινά το μοναστήρι και από το 1840 περιθάλπει φρενοβλαβείς.

Πηγές:

- <https://www.salamina.gr/%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%85/%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CE%B8%CE%AD%CE%B1%CF%84%CE%B1/%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CE%AE-%CF%86%CE%B1%CE%BD%CE%B5%CF%81%CF%89%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B7%CF%82/> (31/8/2023)
- Βελτανισιάν Παναγιώτης 2018, Διδ. Διατριβή, *Η ταυτότητα της Σαλαμίνας από τα τέλη του 17ου αιώνα έως και τα μέσα του 19ου αιώνα: μια ιστορική και λαογραφική προσέγγιση μέσα από δικαιοπρακτικά έγγραφα αρχείων, προφορικές παραδόσεις, περιηγητικά κείμενα και άλλες πρωτογενείς πηγές.*

Παιχνίδια στη Σαλαμίνα που έπαιζαν παλιά

γράφει η *Αθηνά Δουμένη*

Στη Σαλαμίνα, όπως και σε κάθε άλλη περιοχή της Ελλάδας τα παιδιά έπαιζαν παιχνίδια στις αυλές και στα χωράφια. Πολλές φορές τα παιχνίδια τους ήταν από υλικά που εύρισκαν εύκολα γύρω τους ή τα οποία είχαν στο σπίτι τους. Άλλοτε πάλι, δεν χρειάζονταν τίποτε άλλο πέρα από καλή διάθεση και ομαδικό πνεύμα. Κάποια από τα παιχνίδια που συναντάμε είναι τα εξής:

κυνηγητό, κρυφτό, αμπάριζα, βόλοι, κουτσό, σβούρα, κολοκυθιά

Επιλέχθηκαν να παρουσιαστούν κάποια από αυτά τα παιχνίδια.

1. Κολοκυθιά

Οι παίκτες αποτελούνται από 5-10 άτομα τα οποία κάθονται κυκλικά. Τότε ο αρχηγός, συνήθως το πιο μεγάλο ηλικιακά παιδί σηκώνεται και λέει:

- Έχω μια κολοκυθιά που κάνει τόσα κολοκυθάκια (και λέει έναν αριθμό).

Τότε εκείνος που έχει τον αριθμό σηκώνεται κατευθείαν και λέει:

- Γιατί Π.χ. τρία;

Ο αρχηγός ρωτάει:

- Πόσα ήθελες να κάνει;

Και απαντάει έναν άλλο αριθμό. Έπειτα το παιδί με τον άλλο αριθμό σηκώνεται και συνεχίζει το παιχνίδι.

2. Βόλοι

Τα παιδιά έβαζαν στη σειρά κάποιους βόλους σχεδόν κολλητά, μετά προσπαθούσαν από κάποια καθορισμένη απόσταση να πετύχουν αυτούς τους βόλους. Όποιος το έκανε κρατούσε και τον άλλο βόλο.

3. Αμπάριζα

Τα παιδιά πρέπει να είναι από 8-14 στον αριθμό. Χωρίζονται σε δυο ομάδες και η κάθε ομάδα έχει το σπίτι της. Το σπίτι της μιας ομάδας από την άλλη πρέπει να απέχει περίπου 100 βήματα. Στην μέσα είναι η «Αμπάριζα» που αποτελούταν από πανωφόρια παιδιών ή ένα δέντρο αν υπάρχει εκεί. Κάθε ομάδα χαράζει έναν κύκλο και εκεί μπαίνουν οι αιχμάλωτοι. Μετά, ένα παιδί κάνει την αρχή του παιχνιδιού και έχει ως σκοπό να πάρει το σπίτι της άλλης ομάδας. Τότε βγαίνει κάποιος από την άλλη ομάδα και προσπαθεί να πιάσει αιχμάλωτο τον πρώτο. Όταν ένα παιδί είναι στην περιοχή του (το σπίτι του) δεν έχει δικαίωμα κάποιος από την αντίθετη ομάδα να τον πιάσει. Επίσης, όποιος βγαίνει δεύτερος μπορεί να πιάσει τον πρώτο. Όταν κάποιος αγγίζει κάποιον από την αντίπαλη ομάδα θεωρείται αιχμάλωτος και πρέπει να μπει στον κύκλο. Όμως κάποιος από την ομάδα του μπορεί να πάει και να τον ελευθερώσει σε στιγμή που δεν τον βλέπουν απλά ακουμπώντας τον. Οι αρχηγοί δεν συμμετέχουν στο παιχνίδι, οπότε αν κάποιος πιάσει τον αρχηγό της αντίπαλης ομάδας χάνει όλη η ομάδα. Αντίθετα, αν ο αρχηγός της μιας ομάδας καταφέρει να πάει στο σπίτι της αντίπαλης, κερδίζει.

Τα παιδιά μιας παλιάς εποχής ήταν πιο δημιουργικά γιατί δεν είχαν τις ανέσεις και την πληθώρα των παιχνιδιών που υπάρχουν σήμερα. Έτσι έπρεπε να βρουν παιχνίδια με απλά αντικείμενα και να παίζουν σε ομάδες στην ύπαιθρο.

Ο Παπασίδερης της Σαλαμίνας και η ζωή του, μέσα από τα μάτια του παππού μου

γράφει η **Ντορίτα Φραγκουλάκη**

Συνέντευξη με τον παππού:

- Γεια σου παππού!

- Γεια σου κοριτσάκι μου!

-Θα ήθελα να σου πάρω μια συνέντευξη σχετικά για τα όσα έχεις ζήσει και ξέρεις για τον Παπασίδερη.

-Βεβαίως τι θα ήθελες να μάθεις;

-Πώς τον γνώρισες;

- Μια μέρα που επέστρεψε από την Αθήνα, στον δρόμο για το σπίτι μου, είδα έναν άνδρα να περπατάει στο στενό προς το πατρικό μου κοντά στον Άγιο Δημήτριο. Είχε στην πλάτη του ένα μπουζούκι , ρώτησα έναν περαστικό για τον άνθρωπο αυτό και μου είπε ότι αυτός ήταν ο Παπασίδερης και αυτό που κουβαλούσε στην πλάτη του ήταν κιθάρα και όχι μπουζούκι. Έτρεξα λοιπόν να τον προλάβω και να του μιλήσω.

- Οι συγγενείς σου είχαν κάποια επαφή μαζί του;

- Ναι! Ο πατέρας μου και ο θείος μου.

-Εκείνη την εποχή πόσο συχνά άκουγες τα τραγούδια του;

-Τα άκουγα σχεδόν κάθε μέρα, από το ραδιόφωνο, πικάπ, αλλά την εποχή αυτή σύχναζε να τραγουδάει στην ταβέρνα «Βασιλιάς», η οποία βρισκόταν απέναντι από το σπίτι μου. Όταν τραγουδάγε η μουσική και το τραγούδι ακουγόταν δυνατά, καθαρά, οι στίχοι και τα λόγια που έλεγε. Μάλιστα όταν με διάβαζε η αδερφή μου αντί να έλεγα μια λέξη από το βιβλίο έλεγα το τραγούδι που άκουγα.

-Πως διατηρούσε την φωνή του και πως εξασκούταν για τις εμφανίσεις του;

-Βουτούσε το κεφάλι του μέσα σε έναν κουβά με νερό και έλεγε το τραγούδι, με αυτόν τον τρόπο έκανε την απαραίτητη προετοιμασία για όταν θα ερχόταν η ώρα να τραγουδήσει.

- Ποιο ήταν το αγαπημένο του είδος τραγουδιού;

-Το αγαπημένο του ήταν το δημοτικό τραγούδι, μάλιστα έχει πει ότι τον έχει γεννήσει ο Ρήγας Φεραίος και ότι όλοι πρέπει να τον σέβονται. Επίσης, η νεολαία πρέπει να πηγαίνει σε παλαιοπωλεία σε περίπτωση θέλουν να τα ακούσουν [τα τραγούδια του] διότι μόνο εκεί θα βρουν τα αυθεντικά κομμάτια.

- Σε ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σου παππού!!

-Παρακαλώ. Ό,τι άλλο χρειαστείς είμαι στην διάθεσή σου!!

Η ιστορία του Γεώργιου Παπασίδερη

Ο Γεώργιος Παπαϊσιδώρου γεννήθηκε στις 14 Σεπτεμβρίου του 1902 στην Σαλαμίνα. Άνηκε σε πολύτεκνη οικογένεια που αποτελούνταν από εννέα παιδιά. Καθώς τον κρατούσε η μαμά του την ώρα που είχε γεννηθεί παρατήρησε το σημάδι που είχε και από εκεί φαντάστηκε ότι θα έχει ένα σπουδαίο μέλλον. Έτσι, ήταν το αγαπημένο παιδί της οικογένειας. Ο πατέρας του ασχολούταν με την υλοτομία και έμενε στην Αθήνα. Στο νησί μας είχε ένα μικρό μαγαζί για τις δοσοληψίες του με τους άλλους λοτόμους. Αντίθετα, μητέρα του, την Κατίνα ή Κατίγκω, όπως την φώναζαν στην γειτονιά, η οποία ασχολούταν με το περιβόλι και το δύσκολο μέγALLOWMA των παιδιών της.

Ο Γεώργιος πήγε σχολείο στο 1^ο Καποδιστριακό Δημοτικό Σχολείο Σαλαμίνας, όπου φοίτησε μέχρι την τετάρτη τάξη. Καθώς ήταν εννέα χρονών ο πατέρας του αρρωσταίνει βαριά και πεθαίνει στο νοσοκομείο «Ευαγγελισμός» σε ηλικία 55 χρονών, αφήνοντας τα εννέα του παιδιά ορφανά. Ο Γεώργιος, μόλις αποφοίτησε από το δημοτικό μπήκε στην βιοπάλη μαζί με τα υπόλοιπα αδέρφια του για να βοηθήσει την μητέρα του. Σε ηλικία 14 ετών ανέλαβε βαριές δουλειές, όπως αγρότης και μούτσος, ενώ ήταν και ναυτόπαις στα εμπορικά ξύλινα καΐκια. Από μικρός το είχε το χάρισμα του τραγουδιού. Πολλά περιστατικά και ευκαιρίες του παρουσιάστηκαν, αλλά δεν τις εκμεταλλεύτηκε, αφού δεν τον άφηνε το τότε αφεντικό του, ένας καπετάνιος, για να μην τον αφήσει. Το ταλέντο του έρχεται να επιβεβαιωθεί

όταν μερικές φορές που πήγαινε ο καπετάνιος σε μία ταβέρνα με ζωντανή μουσική και τον έπαιρνε μαζί του, οι μουσικοί τον άκουγαν που τραγούδαγε υπέροχα.

Το 1923 υπηρέτησε στο Πολεμικό Ναυτικό και ολοκληρώνοντας την θητεία του ασχολήθηκε ως παραγωγέας (οδηγός κάρου/άμαξας ή φορτηγού) μαζί με τα αδέρφια του. Παράλληλα με αυτή την δουλειά ανακαίνισαν το μαγαζί του πατέρα τους και το μετέτρεψαν σε κέντρο διασκέδασης, «Πιπεριές», στο οποίο τραγουδούσε. Το μαγαζί ήταν ανοιχτό μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες, ώσπου μετά από λίγα χρόνια το έκλεισαν αφού δεν μπορούσαν να κάνουν δύο δουλειές μαζί. Στα επόμενα χρόνια το χρησιμοποιούσαν σαν αποθήκη. Ύστερα, πήγε και τραγούδησε σε ένα άλλο μαγαζί μαζί με άλλους τραγουδιστές εκείνης της εποχής.

Την εποχή του 1928 ο Γιώργος συναντήθηκε με τον Λαμπρούλια, έπειτα από συνεννόηση του λαουτιέρη Σιδέρη Ανδριανού, κουμπάρου του Λαμπρούλια. Έτσι, αφού γνωρίστηκαν, ο Λαμπρούλιας επιθυμούσε να τον ακούσει να τραγουδάει. Αφότου τραγούδησε, εντυπωσιάστηκε και του πρότεινε να συνεργαστούν με την φημισμένη δισκογραφική εταιρεία «Κολούμπια». Έτσι, από αυτή τη συνάντηση βρέθηκε ο Γιώργος να ηχογραφεί το πρώτο του κομμάτι σε ηλικία 16 ετών το 1928. Μετά από την ηχογράφιση, το αρχείο μεταφέρθηκε στην Αγγλία όπου έγινε ο δίσκος των 78 στροφών και ήρθε στην Ελλάδα το 1929. Κυκλοφόρησε ο πρώτος του δίσκος που περιέχει δύο τραγούδια, αμανέδες. Ο Γιώργος είχε έναν συνεργάτη τον Ανδριανό Σιδέρη στα πρώτα χρόνια και μάλιστα αποτελούσαν αχτύπητο δίδυμο για τα δρώμενα της χώρας. Πιο συγκεκριμένα υπήρχε μία φράση που έλεγαν: «γεια σου Σιδέρη κι Παπασιδέρη», η οποία ήταν η πιο γνωστή φράση για τους λάτρεις του γνήσιου δημοτικού τραγουδιού. Εκτός από την «κολούμπια» ο Γιώργος είχε συνεργασία και με την «Οντέον» από την οποία έπαιρνε 1.000 δραχμές για το κάθε τραγούδι. Μία μέρα μάλιστα ηχογράφησε 30 τραγούδια παίρνοντας το αστρονομικό μεροκάματο των τριακοσίων χιλιάδων δραχμών. Τα χρήματα τα παραχώρησε στην οικογένεια του για να προικίσει τις αδερφές του.

Τον Μάρτιο του 1930 αρραβωνιάστηκε την αγαπημένη του Αφροδίτη (Βίτα). Γνωρίστηκαν μέσω προξενιού, αφού η Βίτα δεν τον γνώριζε αρχικά. Όλα ξεκίνησαν όταν μία ημέρα πήγε να πάρει νερό από το πηγάδι που ήταν έξω από το σπίτι του και την είδε η αδερφή του Γιώργου που τον ενημέρωσε. Εκείνος βγήκε έξω από το σπίτι με σκοπό να τον δει, εκείνος υποτίθεται είχε βγει για να μιλήσει στον γαλατά. Έτσι

και έγινε. Η Βίτα τον είδε και το επόμενο βράδυ έγινε ο αρραβώνας στο σπίτι του Γιώργου με ένα μεγάλο γλέντι με τραγούδι και χορό. Το Πάσχα του 1931 στις 26 Απριλίου παντρεύονται και στις 4 Ιανουαρίου του 1932 γεννιέται ο γιός τους, ο μετέπειτα γιατρός Χρήστος Παπαϊσιδώρου.

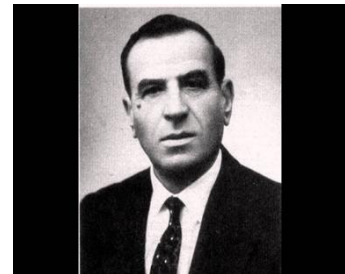
Την περίοδο της Κατοχής, εκτός από τις εμφανίσεις του στα κέντρα ασχολήθηκε με το εμπόριο, νοικιάζοντας μαζί με άλλους κουλουριώτικα καΐκια. Με αυτά μετέφεραν λάδι, χαρούπια, καλαμπόκι, ρεβίθια, φασόλια, στάρι από την Χαλκιδική, την Πελοπόννησο έως και την Κρήτη, βάζοντας σε κίνδυνο την ζωή τους. Τον Οκτώβριο του 1941 σε ένα ταξίδι του έξω από το Λαύριο τους επιτέθηκαν οι Γερμανοί. Όταν οι Γερμανοί τελείωσαν τον έλεγχο και τους άφησαν ελεύθερους, ο Γιώργος πιάνει το τιμόνι και έβγαλε το καΐκι στην στεριά.

Το 1957 ο γιός του Χρήστος πηγαίνει στην Γερμανία για να σπουδάσει ιατρική, όπου μένει εκεί μέχρι το 1963. Το 1959 κλείνουν το μαγαζί και στην θέση του γίνεται θερινός κινηματογράφος. Τα εγκαίνια έγιναν στις 9 Ιουνίου του 1960, το όνομα του κινηματογράφου ήταν «ΣΑΛΑΜΙΝΙΟΝ». Τον Ιούλιο του 1970 ο γιός του παίρνει το πτυχίο της παθολογίας και το 1973 παντρεύεται στην Αθήνα και στα επόμενα χρόνια αποκτά δύο παιδιά, τον Γιώργο και τον Δημήτρη.

Ο Παπασίδερης τραγουδούσε στις γιορτές, σε γάμους, αρραβώνες, βαφτίσεις και πανηγύρια κυρίως της Φανερωμένης. Ήταν μέλος στο σωματείο των καλλιτεχνών της παραδοσιακής μουσικής με τίτλο «Αλληλοβοήθεια» που ιδρύθηκε το 1928. Στην διάρκεια της καριέρας του συνεργάστηκε με κλαρινιστές, βιολιστές, λαουτιστές, οργανοπαίχτες ούτι, σαντούρι και τραγουδιστές. Στο πέρασμα του χρόνου η φωνή του έμεινε αναλλοίωτη, για αυτό δεν έπαψε να τραγουδάει μέχρι την τελευταία μέρα της ζωής του.

Δυστυχώς, αυτός ο σπουδαίος μουσικός πεθαίνει ξαφνικά από ανακοπή καρδιάς σε ηλικία 60 ετών. Η τελευταία του εμφάνιση ήταν στα Τρίκαλα στις 14/9. Τελευταία του επιθυμία ήταν να ταφεί μπροστά από την είσοδο της εκκλησίας του κοιμητηρίου στη Σαλαμίνα, όπου και βρίσκεται μέχρι σήμερα. Κατά σύμπτωση νωρίτερα την ίδια χρονιά, 1977, η ΕΡΤ αποφάσισε να πάρει συνέντευξη από τον Γιώργο μιας που ήταν στα τελειώματα της καριέρας του. Η εκπομπή προβλήθηκε μια μέρα μετά την κηδεία του μεγάλου καλλιτέχνη.

Το χαρακτηριστικό του μεγάλου αυτού καλλιτέχνη είναι ότι ξεκίνησε την σταδιοδρομία του ως κορυφαίος ερμηνευτής και τελείωσε μετά από 45 χρόνια πάλι ως κορυφαίος. Σήμερα ο Δήμος Σαλαμίνας προς τιμή του σπουδαίου τραγουδιστή έχει δώσει το όνομά του στο δρομάκι όπου βρίσκεται η κατοικία του, αλλά και έχει τοποθετήσει στην πλατεία των Αλωνίων την προτομή του. Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, σκιαγραφείται η ζωή και το έργο αυτού του σπουδαίου ανθρώπου αλλά και τραγουδιστή, που γεννήθηκε, μεγάλωσε και έζησε μέχρι την τελευταία του πνοή στον τόπο μας, στο νησί μας, την Σαλαμίνα. Αξίζει να τονίσουμε τέλος, ότι εκτός από κορυφαίο ερμηνευτή και μουσικό, υπήρξε και πολύ σημαντικός στην καταγραφή των τραγουδιών που εύρισκε κατά τις περιόδους του σε όλη την Ελλάδα. Πολλά από αυτά τα τραγούδια μάλιστα θα είχαν χαθεί χωρίς τη βοήθειά του.

Ένα ποίημα προς τιμήν του

*Γιώργε μου αγαπημένε που όλοι σε αγαπούν
κι σε επιθυμούν, ακόμα κι αν το χόμα σε σκεπάζει
συ αθάνατος δεν θα 'σαι. Η αγάπη μας για 'σένα θα
μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, όσο τα χρόνια και αν
περάσουν ολάκερος ο τόπος μας θα μιλάει για 'σένα. Τα έργα
σου και τον χαρακτήρα σου.*

(Ντορίτα Φραγκουλάκη, Σαλαμίνα 15/06/2023)

Πηγές:

- [https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%93%CE%B9%CF%8E%CF%81%CE%B3%CE%BF%CF%82_%CE%A0%CE%B1%CF%80%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%B4%CE%AD%CF%81%CE%B7%CF%82_\(%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82\)_\(31/08/2023\)](https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%93%CE%B9%CF%8E%CF%81%CE%B3%CE%BF%CF%82_%CE%A0%CE%B1%CF%80%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%B4%CE%AD%CF%81%CE%B7%CF%82_(%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82)_(31/08/2023))
- [https://www.salamina.gr/%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%85/%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%86%CE%B1%CE%BD%CE%B5%CE%AF%CF%82-%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BC%CE%AF%CE%BD%CE%B9%CE%BF%CE%B9/%CF%80%CE%B1%CF%80%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%81%CE%B7%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CF%8E%CF%81%CE%B3%CE%BF%CF%82-1902-1977/\(31/08/2023\)](https://www.salamina.gr/%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B9%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%85/%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%86%CE%B1%CE%BD%CE%B5%CE%AF%CF%82-%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BC%CE%AF%CE%BD%CE%B9%CE%BF%CE%B9/%CF%80%CE%B1%CF%80%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B4%CE%B5%CF%81%CE%B7%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CF%8E%CF%81%CE%B3%CE%BF%CF%82-1902-1977/(31/08/2023))

ΟΙ ΧΡΟΝΟΤΑΞΙΩΤΕΣ

συλλογικό διήγημα

Μια ηλιόλουστη μέρα του καλοκαιριού μια παρέα από πέντε φίλους, ηλικίας 19 χρονών, αποφάσισαν να νοικιάσουν ένα τροχόσπιτο και να περάσουν πέντε μέρες στην εξοχή. Έτσι, ο Δημήτρης με το Ματθαίο επισκέφτηκαν ένα γραφείο, το οποίο ειδικεύεται στην ενοικίαση τροχόσπιτων. Είχε πολύ ωραία μοντέλα της TESLA, αλλά τους έκανε εντύπωση ένα μαύρο τροχόσπιτο, με δύο διπλά κρεβάτια και ένα μονό, μια κουζίνα με υγραέριο και καθιστικό.

- Μας συμφέρει, καθώς είμαστε δύο αγόρια και τρία κορίτσια, οπότε θα χωράμε άνετα, σκέφτηκαν.

Το πλήρωσαν και ετοιμάστηκαν να φύγουν. Το επόμενο πρωί είχε λιακάδα, οπότε θα είχαν καλό καιρό στο ταξίδι τους. Οδήγησαν από λίγο ο καθένας. Μάλιστα, όταν ήρθε η σειρά της Αθηνάς να οδηγήσει, νόμιζε ότι πως ήταν αυτόματο και για μια στιγμή στην εθνική πάτησε φρένο, νομίζοντας ότι είναι το ντεμπραγιάζ. Φθηνά τη γλίτωσαν, αλλά και πάλι, όταν ήταν η σειρά της Έφης να οδηγήσει, όταν παρκάρανε σε ένα περίπτερο για να πάρουν νερό, ξέχασε να βάλει το χειρόφρενο, με αποτέλεσμα να κατρακυλήσει, αλλά το προλάβανε. Για να μην γίνουν ζανά αυτά τα πράγματα, προσφέρθηκε να οδηγήσει ο Δημήτρης, αλλά μάταια, καθώς πάτησε το κουμπί για να ανοίξει η πόρτα την ώρα που άκουγαν το γνωστό “Άχ Παναγιά Κοτομπουκιά Καραβοκύρισα”, του γνωστού κωμικού Γεωργίου Μανωλόπουλου. Αλλά μετά μπήκε το “40 βαθμοί... η λύση είναι μια, πάμε παραλία” και μετά έγινε χαμός, καθώς τους έκλεισαν οι φωνές. Στη μέση της διαδρομής τους τελείωσε η μπαταρία και σταμάτησαν να την φορτίσουν, καθώς στο κάμπινγκ τους ενημέρωσαν ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμες θέσεις για ηλεκτρικά τροχόσπιτα. Όλα ήταν τέλεια. Η μέρα τους κύλησε ωραία. Αν και με προβλήματα, πέρασαν τέλεια την πρώτη τους μέρα. Το πρωί ετοιμαστήκανε και ξεκινήσανε. Η κατασκήνωση ήταν πολύ κοντά, για αυτό τους πήρε μόνο εικοσιπέντε λεπτά να φτάσουν, αλλά εκεί ήταν η μόνη μαύρη TESLA και τους κοιτάγανε περίεργα. Τους είπαν ότι πριν κάτι χρόνια, κάποια παιδιά στην ηλικία τους είχαν πεθάνει μέσα σε μια μαύρη TESLA και για αυτό τους κοιτούσαν όλοι τόσο περίεργα. Εκείνοι ετοιμαστήκανε να φάνε. Είχανε πάρει έξι σουβλάκια και έξι μπύρες.

Το επόμενο πρωί ο Δημήτρης ξύπνησε πιο νωρίς από όλους και αποφάσισε να πάει μια βόλτα στην κατασκήνωση, για να θαυμάσει τη θέα. Ξαφνικά, άκουσε κάποιες γυναικείες φωνές. Προσπάθησε να καταλάβει από πού προέρχονταν, όταν τελικά κατέληξε ότι προέρχονταν πίσω από ένα δέντρο. Μόλις πήγε εκεί, είδε μια κοπέλα με μακριά ξανθά μαλλιά και πράσινα μάτια, εντελώς τρομοκρατημένη. Τη ρώτησε τι είχε συμβεί και εκείνη πήγε να του πει ότι υπήρχε ένα τεράστιο φίδι. Πριν προλάβει να τελειώσει την πρότασή της, το φίδι δάγκωσε το Δημήτρη, με αποτέλεσμα να πέσει κάτω λιπόθυμος. Όταν ξύπνησε, ήταν σε ένα δωμάτιο στο κέντρο υγείας που υπήρχε εκεί κοντά. Τότε κατάφερε να διακρίνει την κοπέλα που τον είχε βοηθήσει, αφού εκείνη τον πήγε εκεί. Τότε θυμήθηκε ότι δεν την είχε ρωτήσει ούτε το όνομά της. Την κάλεσε κοντά του με μια διακριτική του χειριού του. Εκείνη τον ρώτησε αν ένιωθε καλύτερα και εκείνος της απάντησε καταφατικά. Την ευχαρίστησε που τον βοήθησε και τη ρώτησε το όνομά της. Του είπε ότι την έλεγαν Αλεξάνδρα και τον ρώτησε εάν ήθελε να πάνε μια βόλτα αύριο. Στο μεταξύ, οι φίλοι του Δημήτρη τον έψαχναν πίσω στην κατασκήνωση και είχαν θυμώσει, γιατί, ως συνήθως, είχε ξεχάσει το τηλέφωνό του. Ο Δημήτρης ξεκίνησε να επιστρέφει με την Αλεξάνδρα στην κατασκήνωση, αφού εκείνη με την παρέα της έμεναν λίγο πιο κάτω. Μόλις επέστρεψαν, ο Δημήτρης προσκάλεσε την Αλεξάνδρα να φάει μαζί του και με τους φίλους του. Όταν είδαν το Δημήτρη οι φίλοι του, άρχισαν να του φωνάζουν και να τον ρωτούν πού ήταν. Εκείνος έπλεε σε πελάγη ευτυχίας που γνώρισε την Αλεξάνδρα και δεν μπόρεσε καν στον κόπο να τους μιλήσει για το σκηνικό με το φίδι. Αφού η Αλεξάνδρα έμεινε και έφαγε μαζί με την παρέα του, ο Δημήτρης της πρότεινε να βγουν το βράδυ στην πόλη για βόλτα. Τελικά, μετά από ένα σύντομο χρονικό διάστημα, άρχισα να είναι μαζί επίσημα και μάλιστα έμεναν στην ίδια πόλη, οπότε δεν θα υπήρχε κανένα πρόβλημα στη σχέση τους.

Κατά τη διάρκεια των διακοπών ζούσαν δύο κοπέλες δίπλα από το τροχόσπιτο όπου έμενε η παρέα. Αυτά τα κορίτσια ήταν φίλες της Έφης, της Αθηνάς και της Ντορίτας. Ένα από τα κορίτσια αγαπούσε το Δημήτρη και ζήλευε τη σχέση του με την Αλεξάνδρα. Καθώς περνούσαν οι μέρες ζήλευε όλο και περισσότερο. Μέρα νύχτα σκεφτόταν να τι θα μπορούσε να κάνει για να κερδίσει την καρδιά του. Με τον καιρό, αφού έβλεπε τον μεγάλο έρωτα που είχε ο Δημήτρης με την Αλεξάνδρα, αποφάσισε να τα παρατήσει, ώσπου μια μέρα της ήρθε μια τρομερή ιδέα. Σκέφτηκε να τη δηλητηριάσει, ώστε να πεθάνει και εκείνη να κατακτήσει μια θέση στην καρδιά του.

Όλα αυτά ήταν τα εύκολα σενάρια στο μυαλό της. Δεν είχε δώσει μεγάλη σημασία στα εμπόδια που θα της εμφανίζονταν. Ήταν τόσο αποφασισμένη που σκεφτόταν μόνο την επιτυχία. Έτσι, το πρωί μιας ηλιόλουστης ημέρας είχαν μαζευτεί όλοι για μια βόλτα στην καρδιά του δάσους, αλλά και για να κάνουν πικνικ. Η παρέα είχε βρει το ιδανικό μέρος για να φάνε το πεντανόστιμο μεσημεριανό που είχε φτιάξει η Έφη νωρίς νωρίς το πρωί. Το κορίτσι αυτό είχε την “καλοσύνη” να βοηθήσει στο σερβίρισμα του φαγητού, κάτι που παραξένεψε όλους. Κρατούσε το πιάτο που α έδινε στην Αλεξάνδρα και αφού κοίταξε δεξιά και αριστερά, για να βεβαιωθεί ότι δεν την κοιτάζει κανείς, έβγαλε το μικροσκοπικό μπουκαλάκι με το δηλητήριο, το έριξε και έδωσε το πιάτο με ένα μεγάλο, αλλά με κακία, χαμόγελο. Έπειτα, αφού τα παιδιά είχαν κάτσει να φάνε, δεν πέρασαν πολλά λεπτά και καθώς ο Δημήτρης και η Αλεξάνδρα ήταν δίπλα δίπλα, όλη η παρέα παρατηρεί την Αλεξάνδρα να πέφτει στην αγκαλιά του Δημήτρη. Πετάγονται όλοι πάνω και προσπαθούν να τη συνεφέρουν, αλλά μάταια. Τότε, ο Ματθαίος με το Δημήτρη κάλεσαν ασθενοφόρο και μέσα σε μισή ώρα η Αλεξάνδρα είχε μεταφερθεί στο νοσοκομείο με ασφάλεια. Καθώς περίμεναν τα αποτελέσματα, ήρθε ένας γιατρός και τους ανακοίνωσε το θάνατο της Αλεξάνδρας. Στεναχωρημένοι επέστρεψαν πίσω στο κάμπινγκ, πιο πολύ ο Δημήτρης που σε όλη τη διάρκεια του γυρισμού έκλεγε με αναφιλητά.

Την επόμενη μέρα ο Δημήτρης ήταν πολύ στεναχωρημένος. Μόλις ξύπνησε, έκατσε μέσα στο τροχόσπιτο κλαίγοντας που έχασε την Αλεξάνδρα. Πήρε απόφαση να προσπαθήσει να βρει στοιχεία για το πώς πέθανε η αγαπημένη του. Ήταν σίγουρος πως η Αλεξάνδρα δεν πέθανε από ανακοπή, όπως είπαν οι γιατροί, αλλά ότι κάποιος την ήθελε νεκρή και αποφάσισε να την διώξει από τον κόσμο μια για πάντα. Τότε, σκούπισε τα μάτια του από τα πικρά δάκρυά του και κοιτάχτηκε στον καθρέφτη, ανασήκωσε τα μάτια του και είπε: «Αλεξάνδρα μου, έφυγες τόσο άδικα. Να είσαι σίγουρη πως θα βρω ποιος σε σκότωσε και θα το πληρώσει πολύ ακριβά.»

Έπειτα, ο Δημήτρης πλησίασε τη φίλη της Αλεξάνδρας, με την οποία είχαν πολύ καλές σχέσεις και της εξήγησε πως θέλει να ανακαλύψει τον πραγματικό λόγο που πέθανε η αγαπημένη του. Την κοπέλα την έλουσε κρύος ιδρώτας, διότι νόμισε πως την ανακάλυψε και την προειδοποιούσε. Αλλά τελικά, δεν την είχε καταλάβει κανείς και σκέφτηκε νέο σχέδιο. Θα προσποιούνταν ότι βοηθούσε τον Δημήτρη να βρει το λόγο που πέθανε η Αλεξάνδρα, μα στην πραγματικότητα θα τον απομάκρυνε από την αλήθεια και θα τον έφερνε πιο κοντά της. Τότε όμως το πνεύμα της

Αλεξάνδρας οργίστηκε με την ιδέα της Βερόνικας και αφού έμαθε το λόγο που τη σκότωσε, ένιωθε προδομένη, εφόσον οι δύο κοπέλες είχαν μεγαλώσει μαζί και ήταν τόσο αγαπημένες. Τα μάτια του πνεύματος γέμισαν με θυμό και δίψα για εκδίκηση. Δεν θα την άφηνε να ξεγλιστρήσει τόσο εύκολα. Τότε, με τις παραφυσικές της δυνάμεις, ως πνεύμα, τη στοιχείωσε και η Βερόνικα έβλεπε περίεργες σκοτεινές σκιές και πλάσματα της φαντασίας της παντού. Επιπρόσθετα, παρατήρησε ότι ο καθρέφτης του μπάνιου της στο τροχόσπιτο είχε πλέον ραγίσει και ήταν γραμμένα κάποια μηνύματα με αίμα, όπως ΘΑ ΤΑ ΠΟΥΜΕ ΣΤΟΝ ΑΛΛΟ ΚΟΣΜΟ και ΓΙΑΤΙ ΜΕ ΣΚΟΤΩΣΕΣ; Η Βερόνικα είχε τρομάξει πολύ. Ασυναίσθητα ούρλιαξε, με αποτέλεσμα να μπει μέσα στο μπάνιο η αδελφή της. Όμως η αδελφή της δεν μπορούσε να δει τίποτα από αυτά, διότι δεν την είχε στοιχειώσει η Αλεξάνδρα.

Τρεις μέρες αργότερα η αδελφή της Βερόνικας μιλάει στο Δημήτρη για το περιστατικό που συνέβη. Την επόμενη μέρα, όταν η Βερόνικα έχει φύγει από το τροχόσπιτο, μπήκε μέσα και άρχισε να ψάχνει στοιχεία για τη δολοφονία της αγαπητής του Αλεξάνδρας. Η Βερόνικα ανοίγει την πόρτα και μπαίνει μέσα. Ο Δημήτρης κρύβεται κάτω από το κρεβάτι της Βερόνικας και κατασκοπεύει την κάθε της κίνηση. Τότε βλέπει να κρατάει το φιαλίδιο και πλέον ήταν σίγουρος ότι αυτή ήταν η δολοφόνος της Αλεξάνδρας και μόλις η Βερόνικα βγήκε έξω, ο Δημήτρης κάλεσε την αστυνομία. Μόλις έφτασε η αστυνομία, πέρασε χειροπέδες στη Βερόνικα και την έκλεισαν στην πιο καλή ψυχιατρική κλινική. Της έκαναν διάφορες εξετάσεις για κατανάλωση ουσιών, αλλά δεν βρήκαν τίποτα. Μια εβδομάδα αργότερα η Βερόνικα αποφάσισε να δώσει ένα τέλος και άρπαξε ένα μεγάλο μαχαίρι από το εστιατόριο της κλινικής. Άρχισε την απόδρασή της. Μαχαίρωνε όποιον έβρισκε μπροστά της και έφτασε στο ισόγειο, έσπασε την πόρτα και βγήκε έξω τρέχοντας και έκλεψε ένα αμάξι. Η καταδίωξη που άρχισε είχε διάρκεια μιας ώρας, για να την χάσουν και να διαφύγει προς το κάμπινγκ. Εκείνη τη στιγμή βρισκότουσαν όλοι εκεί, εκτός από το Ματθαίο, που είχε πάει να ξεκινήσει τη στρατιωτική του θητεία. Όταν έφτασε, πρώτα βρήκε την αδελφή της να χτενίζεται. Η Βερόνικα πήρε ένα μπουκάλι και την χτύπησε στο κεφάλι, την έδεσε σε ένα δέντρο και της έκλεισε το στόμα με ένα μαντήλι και την παράτησε εκεί. Μετά είδε τη Αθηνά να απλώνει τα ρούχα. Την πλησιάζει και η Αθηνά ουρλιάζει. Οι υπόλοιποι τρεις ξαφνιάζονται και πάνε να δουν τι συμβαίνει. Η Έφη μένει πίσω, γιατί ήταν τρομαγμένη. Όταν έφτασαν εκεί όπου την Αθηνά, την είδαν νεκρή με χαραγμένα γράμματα πάνω της που έλεγαν ΘΑ ΤΟ

ΠΛΗΡΩΣΕΤΕ ΜΕ ΤΟ ΠΙΟ ΑΚΡΙΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ. Ο Δημήτρης και η Ντορίτα ήταν τρομαγμένοι, αλλά αποφάσισαν να λύσουν μαζί το μυστήριο, ο Δημήτρης, η Ντορίτα και η Έφη. «Μα πού είναι η Έφη;», ρώτησε ο Δημήτρης. Η Ντορίτα απάντησε: «Ήταν τρομαγμένη και έμεινε πίσω», έλα να τη βρούμε.

Οι δυο τους προχώρησαν και την είδαν να επιπλέει μέσα σε μια λίμνη από αίμα. Ξαφνικά, ένα βέλος πετάγεται και πετυχαίνει τη Ντορίτα στο κεφάλι και πέφτει κάτω νεκρή. Ο Δημήτρης κοίταξε προς την κατεύθυνση από όπου ήρθε το βέλος και είδε τη Βερόνικα μέσα στα αίματα να τρέχει κατά πάνω του. Εκείνος μπήκε στο τροχόσπιτο και πάτησε το κουμπί έκτακτης ανάγκης και από το πουθενά τον ρουφάει μια τρύπα και πέφτει στο έδαφος, καταστρέφοντας το τροχόσπιτο. Αφού σηκώθηκε, είδε διάφορα είδη δεινοσαύρων να περνούν από μπροστά του και ενθουσιασμένος ο Δημήτρης τους ακολουθεί, αλλά δεν ήξερε ότι ο κίνδυνος ήταν πίσω του. Η Βερόνικα μπήκε στην τρύπα μαζί του την τελευταία στιγμή. Ο Δημήτρης έφτασε στη φωλιά των δεινοσαύρων και έκλεψε ένα αυγό τρέχοντας. Καθώς προσπαθούσε να ξεφύγει, έπεσε πάνω στη Βερόνικα και έσπασε το αυγό. Η Βερόνικα τον μαχαιρώνει και τρώγεται από έναν δεινόσαυρο.

ΤΕΛΟΣ

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ

Στις 2 Απριλίου 2023 οι μαθητές και μαθήτριες της πρώτης τάξης του Γυμνασίου του φροντιστηρίου μας είχαν την ευκαιρία να περιηγηθούν στους διαδρόμους και τους διάφορους εκθεσιακούς χώρους του Αρχαιολογικού Μουσείου Σαλαμίνας επί της οδού **Πολυχρόνη Λεμπέση 42**, στο κέντρο της Κούλουρης. Εκεί τους έγινε μια μικρή εισαγωγή σχετικά με τη φύση, τη δομή και τη γενικότερη αξία της επιστήμης της Αρχαιολογίας, προκειμένου οι κώδικες επικοινωνίας να μην είναι άγνωστοι στα νεαρά φιλοπερίεργα άτομα. Οι συνοδοί καθηγητές τους κατέβαλαν κάθε προσπάθεια για να θέσουν τα θεμέλια της αρχαιογνωσίας όσο πιο σταθερά γίνεται. Εξερευνήθηκε το σύνολο του μουσείου και οι πάσης φύσεως απορίες ήταν αρκετά διαφωτιστικές για όλους και όλες. Προς το τέλος της περιδιάβασης στο μουσείο, στον ειδικά διαμορφωμένο και αφιερωμένο χώρο στη ναυμαχία της Σαλαμίνας, έγινε απαγγελία ολόκληρης της τραγωδίας του Αισχύλου **Πέρσαι**.

Ευχόμαστε να ακολουθήσουν και άλλες τέτοιες δραστηριότητες, με σκοπό την πνευματική ενίσχυση και την διαπαιδαγώγηση των παιδιών μας.

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Γ. Περδικούρης - Ν. Τσιλβίγκος

Επιμελητές Τεύχους:

Χατζηλαμπρινός Γρηγόρης, Φιλολόγος- Παπυρολόγος, Υπ. Διδάκτωρ ΕΚΠΑ

Σοφρά Σεμίραμις, Αρχαιολόγος- Φιλολόγος, Υπ. Διδάκτωρ ΕΚΠΑ

Η ομάδα των φιλόλογων του φροντιστηρίου:

Μπόκα Λέττα, Φιλολόγος, ΜΑ

Μαυράκη Κατερίνα, Φιλολόγος, ΜΑ

Βασιέρη Έλλη, Φιλολόγος

Παπαδάκη Ξένια, Φιλολόγος, ΜΑ

Σαλισβουράκη Σταυρούλα, Φιλολόγος

Βιλλιώτη Μαριαλένα, Φιλολόγος, ΜΑ

Μπορείτε να μας βρείτε στη σελίδα μας:

www.spoud.gr

Επικοινωνήστε μαζί μας:

τηλέφωνο

2104651576-7, 2104644500

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail)

info@spoud.gr